Tilsynsrapport 2026

§83 Special Børnehave

Indholdsfortegnelse

1 INTRODUKTION 2
1.1 Formål og det pædagogiske grundlag for tilsyn 2
2 OPSUMMERING 3
2.1 Kvalitetsniveau 3
2.2 Formalia for tilsynet 3
2.3 Tilsynets konklusioner 4
2.4 Dialog og tilsynssamtale 7
3 STRUKTUREL KVALITET 8
3.1 Uddannelse, efteruddannelse og personalestabilitet 8
4 PROCESKVALITET 9
4.1 Observatørens evaluering af det pædagogiske grundlag 9
4.2 Observatørens evaluering af de seks læreplanstemaer 9

1 INTRODUKTION

1.1 Formål og det pædagogiske grundlag for tilsyn

Den 1. januar 2022 trådte den nye lovgivning omhandlende tilsynspraksis i dagtilbud i kraft. Den nye lovgivning indeholder specifikke krav til det pædagogiske tilsyn ift. kadence, observationer, uvildighed samt implementering af både anmeldte og uanmeldte pædagogiske tilsyn i alle dagtilbud.

Det anmeldte pædagogiske tilsyn skal udføres i hvert dagtilbud, minimum hvert andet år, og det uanmeldte tilsyn udføres løbende. Det pædagogiske tilsyn tager afsæt i EVA's analytiske kvalitetsbegreb der anser kvalitet i dagtilbud som værende forankret i tre typer af kvalitet; **Strukturel kvalitet, Proceskvalitet og Resultatkvalitet**.

Denne tilsynsrapport er blevet til på grundlag af Norddjurs Kommunes grundlag for tilsyn i dagtilbud. Visionen i dette grundlag er "Kvalitetsudvikling gennem tilsyn", og følgende todelt formål er på den baggrund udgangspunkt for både tilsynsbesøg, udviklingsmøde og tilsynsrapporten.

- Tilsynet har en kontrolfunktion og skal sikre, at dagtilbuddene praktiseres i overensstemmelse med lovgivningen på dagtilbudsområdet, og med de mål og rammer der er fastsat af kommunalbestyrelsen

- Samtidigt har tilsynet en udviklingsfunktion og skal bidrage til at skabe udvikling i det enkelte dagtilbud samt på tværs af alle dagtilbud i Norddjurs Kommune

Jf. §7.Dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv.

For at imødekomme tilsynets formål er tilsynet bygget op omkring følgende tre former tilsynsformer.

Tilsyn og udvikling gennem refleksion – den tilsynsførendes samlede vurdering og observationer. Formålet med denne tilsynsform er at beskrive praksisformers komplekset og dilemmaer, så fagprofessionelle mv. får mulighed for refleksion og drøftelse i forhold til de visioner, mål og kvalitetsstandarder, der er rammesat igennem overstående iagttagelsespunkter.

Tilsyn og udvikling gennem kvalitative og kvantitative data – data som den tilsynsførende indsamler gennem observationen, data indhentet fagsystemer eller interviews. Formålet med denne tilsynsform er at konkretisere kvalitet og undersøge resultater i forhold til de visioner, mål og kvalitetsstandarter, som er rammesat igennem ovenstående iagttagelsespunkter. Ligeledes er formålet at følge progression.

Tilsyn og udvikling gennem dialog – samtale mellem den tilsynsførende, ledelsen og medarbejder (og evt. forældrerepræsentanter) om det pædagogiske arbejde på baggrund af de to overstående tilsynsformer. Formålet med denne tilsynsform er at understøtte udviklingen og forbedring af det pædagogiske arbejde inden for rammen af ovenstående iagttagelsespunkter.

2 OPSUMMERING

2.1 Kvalitetsniveau

Kvalitets	Beskrivelse
Utilstrækkelig kvalitet	Der er mangler i det observerede pædagogiske læringsmiljø og/eller manglende opmærksomhed fra personalet på børnenes grundlæggende behov.
Tilstrækkelig kvalitet	Der er et tilstrækkeligt læringsmiljø, som giver børnene et minimum af omsorg og opmærksomhed fra personalet.
God kvalitet	Det pædagogiske læringsmiljø er tilrettelagt så det understøtter børnenes leg og læring. Det pædagogiske personale interagerer med børnene på en måde, der er tilpasset deres behov og skaber betingelser for stærke børnefællesskaber.
Høj kvalitet	Stort set alle kvalitetskriterier er opfyldt ved at læringsmiljøet er rigt på muligheder der understøtter og stimulerer alle børn. Det pædagogiske personale er fokuserede på deres rolle i at skabe gode og trygge læringsmiljøer for alle børn.

2.2 Formalia for tilsynet

Tilsynet i §83 Særligt Dagtilbud er ikke lovpligtigt på samme måde som tilsynet på dagtilbudsområdet efter dagtilbudsloven. Norddjurs Kommune har imidlertid valgt, at §83 Særligt Dagtilbud indgår i den kommunale tilsynsrunde med henblik på at understøtte kvalitet, faglig refleksion og fortsat udvikling af den specialpædagogiske praksis.

Tilsynet er gennemført som observationsbesøg på begge matrikler i tilbuddet. Observationerne er foretaget over to formiddage i tidsrummet **kl. 08.00-12.00**, med én observationsdag i henholdsvis Regnbuen i Auning og Lille Bjørn i Grenaa. Dette giver mulighed for at observere den pædagogiske praksis på tværs af tilbuddet og få indblik i børnenes hverdag, aktiviteter, rutiner og samspil.

Tilsynet i 2026 tager udgangspunkt i følgende fem fokusområder:

- **Pædagogiske læringsmiljøer**
- **Samspil og relationer**
- **Alsidig personlig udvikling**
- **Social udvikling**
- **Kommunikation og sprog**

Observationerne foretages med afsæt i disse områder og danner grundlag for den efterfølgende dialog om tilbuddets pædagogiske praksis og udviklingsmuligheder.

Dialog- og tilbagemelding
Dialog- og tilbagemeldingsmøde med tilbuddets ledelse, aftales og afholdes kort efter tilsynsbesøget.

2.3 Tilsynets konklusioner

§83 Særligt Dagtilbud er Norddjurs Kommunes specialbørnehavetilbud for børn i alderen 0-6 år, som på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov for en særlig pædagogisk indsats, støtte og tilrettelæggelse, som ikke kan imødekommes i et alment dagtilbud. Tilbuddet er organiseret som én samlet specialbørnehave, men er aktuelt fordelt på to matrikler i henholdsvis Auning og Grenaa.

Børnegruppen er kendetegnet ved meget forskellige forudsætninger, behov og udvikling, hvilket stiller høje krav til den pædagogiske tilrettelæggelse, struktur, fleksibilitet og individuelle understøttelse af det enkelte barn.

Tilsynets observationer er gennemført over to formiddage fra kl. 8.00-12.00, med én observationsdag på hver matrikel. Beskrivelsen tager derfor afsæt i observationer fra begge afdelinger, som tilsammen udgør det samlede §83-tilbud

Pædagogisk læringsmiljø
I §83 Særligt Dagtilbud fremstår hverdagen gennemgående velstruktureret, genkendelig og forudsigelig for børnene. Der arbejdes med tydelige dagsprogrammer, som tilpasses det enkelte barns behov og forudsætninger, og som understøttes visuelt gennem brug af piktogrammer. Dette bidrager til, at børnene møder en hverdag med overskuelige rammer, klare forventninger og høj grad af tryghed.

De fysiske læringsmiljøer er indrettet forskelligt på de to matrikler. Regnbuen i Auning råder over flere kvadratmeter og flere rum, mens Lille Bjørn i Grenaa har mere begrænset plads til rådighed. På trods af disse forskelle er det tydeligt, at begge afdelinger arbejder bevidst med at skabe læringsmiljøer, der understøtter børnenes forskellige behov. Der ses flere muligheder for afskærmning, ro og fordybelse, samtidig med at rummene er fleksibelt indrettet med mulighed for at skabe mindre læringsfællesskaber og justere indretningen efter den aktuelle børnegruppe.

Særligt omkring borde og aktivitetsområder observeres løsninger, hvor børnene kan være en del af fællesskabet og deltage i aktiviteter sammen med andre børn og voksne, samtidig med at de oplever den afgrænsning, forudsigelighed og reducerede mængde af sanseindtryk, som flere af børnene har behov for. Dette understøtter både deltagelsesmuligheder og trivsel.

På begge matrikler er hvert barn tilknyttet en fast kontaktperson, som udgør barnets primære voksne relation i hverdagen. Personalet beskriver samtidig, at der bevidst arbejdes med, at de fleste børn møder flere voksne i løbet af dagen. Dette synes at skabe en god balance mellem stabile relationer og mulighed for at indgå i flere sammenhænge og relationer.

Brugen af tablets og skærme som pædagogisk redskab varierer lidt mellem de to afdelinger. Fælles er dog, at personalet aktivt forholder sig til anvendelsen og løbende drøfter, hvordan digitale redskaber anvendes mest hensigtsmæssigt i forhold til børnenes udvikling og trivsel. Der observeres et begrænset brug af tablets, og de anvendes med et tydeligt pædagogisk formål. Samtidig arbejdes der med at understøtte børnene gennem nærværende aktiviteter, leg, samspil og andre sanselige erfaringer, som matcher børnenes individuelle behov og forudsætninger.

Samlet set vurderes de pædagogiske læringsmiljøer at være kendetegnet ved en høj grad af struktur, fleksibilitet og individuelle tilpasninger, som understøtter børnenes mulighed for deltagelse, læring, trivsel og udvikling.

Samspil og relationer
Samspillet mellem børn og voksne fremstår som et særligt kendetegn ved §83 Særligt Dagtilbud. På begge matrikler mødes børnene af nærværende og omsorgsfulde voksne, der udviser en høj grad af varme, tålmodighed og respekt i kontakten med det enkelte barn. Der observeres gennemgående trygge relationer, hvor børnene søger de voksne, og hvor de voksne fremstår oprigtigt interesserede i børnenes trivsel, initiativer og signaler.

Personalet besidder stærke specialpædagogiske kompetencer og en veludviklet forståelse for børnenes ofte nonverbale kommunikation. Det ses, hvordan medarbejderne er opmærksomme på selv små ændringer i mimik, kropssprog, lyde og adfærd, og hvordan disse observationer anvendes aktivt til at forstå barnets behov, intentioner og dagsform. Samspillet bærer præg af, at personalet kender børnene indgående og formår at tilpasse deres støtte og kommunikation til det enkelte barn.

Selvom hverdagen i høj grad er understøttet af struktur, visuelle støttesystemer og tydelige rammer, observeres der samtidig en fleksibilitet, hvor personalet følger børnenes initiativer og justerer aktiviteter, forventninger og tempo efter barnets aktuelle behov og energi. Børnenes dagsform tillægges stor betydning, og personalet viser forståelse for, at deltagelsesmuligheder og behov for støtte kan variere fra dag til dag.

Der observeres gennemgående en rolig og afstemt voksenadfærd, som understøtter børnenes trivsel og regulering. Personalet taler ofte i et lavt og roligt stemmeleje og bruger bevidst sproget som et redskab til at skabe overskuelighed og tryghed. Ligeledes ses en ro i medarbejdernes bevægelser og handlinger, hvor de voksne undgår unødig aktivitet og stimuli i omgivelserne. Dette bidrager til et miljø, hvor børnene får gode forudsætninger for at bevare opmærksomhed, ro og deltagelse.

Samlet set vurderes samspillet og relationerne at være præget af høj faglig kvalitet. Personalet arbejder sensitivt og relationelt med børnene og demonstrerer en veludviklet forståelse for regulering, afstemning og understøttelse af børnenes individuelle behov. Dette skaber et trygt fundament for børnenes trivsel, udvikling og deltagelse i hverdagen.

Alsidig personlig udvikling
I §83 Særligt Dagtilbud arbejdes der målrettet med at understøtte det enkelte barns udvikling ud fra barnets egne forudsætninger, ressourcer og udviklingsmuligheder. På begge matrikler observeres planlagte og individuelt tilrettelagte aktiviteter, hvor der arbejdes med konkrete udviklingsmål såsom motoriske færdigheder, koncentration, overblik, kommunikation og forskellige kognitive funktioner. Aktiviteterne tilrettelægges i tæt samspil med de indsatser og mål, der er udarbejdet i samarbejde med Norddjurs Behandlingscenter, hvilket bidrager til en sammenhængende indsats omkring det enkelte barn.

Personalet beskriver, hvordan de arbejder bevidst ud fra barnets nærmeste udviklingszone. Der er stor opmærksomhed på at tilpasse aktiviteter og læringssituationer, så de er tilstrækkeligt udfordrende til at skabe udvikling, men samtidig så overskuelige, at barnet oplever mestring og succes. Under observationerne ses flere eksempler på, hvordan de voksne understøtter børnene gennem små trin, positiv guidning og anerkendelse, så læring kobles sammen med glæde, motivation og lyst til at deltage.

Personalet fortæller samtidig, at flere børn oplever en positiv udvikling efter opstart i §83. Det fremhæves blandt andet, at nogle børn udvikler deres verbale sprog, sociale deltagelse eller engagement i aktiviteter, når de møder de mindre og mere specialiserede rammer, som tilbuddet tilbyder. Observationerne understøtter indtrykket af et læringsmiljø, hvor der er fokus på at skabe deltagelsesmuligheder og udviklingsbetingelser, som er tilpasset den enkelte.

Børnenes behov for struktur, genkendelighed og overskuelighed betyder, at hverdagen i høj grad er voksenunderstøttet. Samtidig observeres det, at personalet arbejder bevidst med at skabe indflydelse og valgmuligheder inden for rammer, som børnene kan overskue. Der gives eksempelvis mulighed for at vælge mellem aktiviteter, materialer eller legeindhold, og børnene støttes aktivt i at træffe valg og give udtryk for egne ønsker og præferencer. Dette bidrager til at styrke barnets oplevelse af selvstændighed og medbestemmelse.

Samlet set fremstår den pædagogiske praksis præget af et ressourceorienteret børnesyn, hvor fokus er rettet mod det, børnene kan, og de udviklingsmuligheder der kan understøttes. Personalet formår på en balanceret måde både at have blik for de udfordringer, som har ført til barnets visitation til tilbuddet, og samtidig fastholde et tydeligt fokus på barnets potentialer, succesoplevelser og fortsatte udvikling. Dette skaber gode betingelser for, at børnene oplever sig kompetente, betydningsfulde og som aktive deltagere i egen hverdag.

Social udvikling
Børnene i §83 Særligt Dagtilbud er visiteret på baggrund af omfattende og individuelle støttebehov, og flere af børnene er særligt udfordrede i forhold til at indgå i større sociale sammenhænge. Dette afspejles naturligt i hverdagen, hvor hovedvægten af den pædagogiske indsats ofte er rettet mod barnets individuelle udvikling, trivsel og behov. Samtidig observeres det, at der arbejdes bevidst med at skabe sociale erfaringer og fællesskaber, som er tilpasset børnenes forudsætninger.

I løbet af dagen ses mange situationer, hvor børnene opholder sig sammen med andre børn og voksne i fælles aktiviteter, måltider og leg. Der observeres flere gode stunder, hvor børnene leger side om side og viser interesse for hinandens tilstedeværelse. Legen har ofte karakter af parallelleg, hvilket er naturligt i forhold til børnegruppens behov og udviklingsniveau. Personalet fortæller samtidig, at der også opstår situationer med mere gensidig leg og samspil mellem børnene, når rammerne og børnenes dagsform understøtter det.

I legesituationerne arbejder personalet målrettet med sociale kompetencer som turtagning, hensyntagen, fælles opmærksomhed og forståelse for egne og andres grænser. Dette sker på en nænsom og individuelt tilpasset måde, hvor der tages højde for, at flere børn er særligt sensitive over for forstyrrelser og har behov for støtte til at navigere i sociale situationer. De voksne fungerer ofte som guider og brobyggere mellem børnene og hjælper med at skabe positive fælles oplevelser.

På Lille Bjørn er man som en nyere indsats begyndt at arbejde med fælles samlinger med sange og små fælles aktiviteter. Personalet beskriver, at erfaringerne indtil videre er varierende, men at de oplever værdi i at fastholde de genkendelige rammer og give børnene mulighed for at deltage på deres egne præmisser. Under observationerne ses eksempler på, at nogle børn aktivt deltager i dele af samlingen, mens andre følger med på afstand, går til og fra eller kortvarigt afbryder deres leg for at lytte til særlige sange. Dette vidner om en praksis, hvor deltagelse forstås bredt, og hvor børnene mødes med respekt for deres individuelle måder at være en del af fællesskabet på.

Samlet set arbejdes der relevant og udviklingsorienteret med børnenes sociale udvikling. Personalet formår at balancere hensynet til de enkelte børns omfattende individuelle behov med et vedvarende fokus på fællesskab, relationer og sociale erfaringer. Børnene mødes med realistiske forventninger og passende udfordringer, som understøtter deres mulighed for gradvist at udvikle sociale kompetencer og opleve sig som en del af meningsfulde fællesskaber.

Kommunikation og sprog
Kommunikation og sprog er et centralt fokusområde i §83 Særligt Dagtilbud, hvor børnegruppen er kendetegnet ved meget forskellige kommunikative forudsætninger. Nogle børn har intet eller kun et meget begrænset verbalt sprog, mens andre umiddelbart fremstår sprogligt velfungerende, men kan have behov for støtte til at forstå sprogets betydning, sociale spilleregler eller til at anvende sproget hensigtsmæssigt i samspillet med andre. Dette stiller store krav til personalets faglige kompetencer og deres evne til at afkode og understøtte børnenes kommunikation.

Under observationerne ses det tydeligt, at personalet har et indgående kendskab til de enkelte børns kommunikative udtryk. Medarbejderne er opmærksomme på både verbale og nonverbale signaler og formår at reagere på selv små tegn i børnenes mimik, kropssprog, lyde eller handlinger. Der observeres flere situationer, hvor personalet tolker og omsætter barnets intentioner, så barnet oplever sig forstået og får mulighed for at indgå aktivt i samspillet med omgivelserne. Samtidig anvendes forskellige former for alternativ og visuel kommunikationsstøtte, som understøtter børnenes deltagelsesmuligheder og forståelse.

Som beskrevet under de øvrige temaer er hverdagen præget af en rolig og afstemt voksenadfærd. Dette afspejler sig også i den sproglige praksis, hvor personalet gennemgående taler i et roligt stemmeleje og tilpasser mængden af sprog og stimuli til børnenes behov. Den rolige kommunikationsform bidrager til et trygt miljø med færre forstyrrelser og gode betingelser for, at børnene kan rette opmærksomheden mod samspillet og kommunikationen.

Samtidig observeres en varm og engageret kommunikationskultur, hvor glæde, begejstring og anerkendelse får god plads. Personalet sætter løbende ord på handlinger, oplevelser og rutiner gennem

dagen og understøtter dermed børnenes forståelse af det, der sker omkring dem. De mange hverdagssituationer anvendes aktivt som kommunikative læringsrum, hvor børnene mødes i deres aktuelle udviklingsniveau og støttes i at udtrykke ønsker, behov, følelser og intentioner.

Samlet set fremstår den pædagogiske praksis inden for kommunikation og sprog præget af høj faglig opmærksomhed, sensitivitet og tilpasning til det enkelte barns forudsætninger. Personalet formår at skabe kommunikative samspil, hvor børnene oplever sig mødt, forstået og anerkendt, samtidig med at der arbejdes målrettet med at udvikle deres kommunikative kompetencer og deltagelsesmuligheder.

2.4 Dialog og tilsynssamtale

3 STRUKTUREL KVALITET

Strukturel kvalitet i dagtilbud henviser til de rammer og forhold, som den pædagogiske praksis arbejder inden for, og som er påvirket af faktorer som økonomi, organisering og ledelse. Det omfatter bl.a. normering, fysiske rammer, uddannelse af personalet og gruppestørrelser

3.1 Uddannelse, efteruddannelse og personalestabilitet

Betydningen af, om dagtilbudspersonalet er uddannet eller uuddannet, har været genstand for flere undersøgelser. Med personalestabilitet tænkes der på, hvorvidt der er stort sygefravær i en personalegruppe eller stor udskiftning af medarbejdere i et dagtilbud.

4 PROCESKVALITET

4.1 Observatørens evaluering af det pædagogiske grundlag

Vurderingen vises på en farvet skala, hvor værdierne har følgende kategorisering:

Svarskala for observatørens evaluering af det pædagogiske grundlag

I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke

Kilde: Rambøll Tilsyn, Observatørens evaluering af det pædagogiske grundlag

Gennemsnitsscore for temaerne i Observatørens evaluering af det pædagogiske grundlag

PÆDAGOGISK GRUNDLAG									FOKUSOMRÅDER	
Børnesyn	Dannelse og børne-perspektiv	Leg	Læring	Børnefællesskaber	Læringsmiljø hele dagen	Samarbejde med forældre	Børn i udsatte positioner	Sammen-hæng overgang	Samspil og relationer	Evaluering af praksis
-	-	-	-	-	5,0	-	-	-	5,0	-

Note: Figuren viser resultater for perioden 2026.
Kilde: Rambøll Tilsyn, Observatørens evaluering af det pædagogiske grundlag

4.2 Observatørens evaluering af de seks læreplanstemaer

Gennemsnitsscore for temaerne

DE SEKS LÆREPLANSTEMAER					
Alsidig personlig udvikling	Natur, udeliv og science	Kommunikation og sprog	Kultur, æstetik og fællesskab	Krop, sanser og bevægelse	Social udvikling
5,0	-	5,0	-	-	5,0

Note: Figuren viser resultater for perioden 2026.
Kilde: Rambøll Hjernen&Hjertet